

Parhaita käytäntöjä tuulivoimalalle poronhoitoalueella

Erikoistutkija **Mikko Jokinen**

Tuuli- ja aurinkovoima – ympäristö, hyväksyttävyys ja
suunnittelu -seminaari | Oulu 14.5.2024

Porotuuli-hanke

- Tutkii miten tuulivoimarakentamista voidaan **suunnitella ja tehdä** poronhoitoalueella sosiaalisesti ja kulttuurisesti **kestävästi**. Tiedon tuottaminen tähtää poronhoitoon kohdistuvien haittojen minimoimiseen, **reilujen** ja **oikeudenmukaisten** suunnitteluprosessien kehittämiseen sekä maankäyttökongfliktien ennakkolliseen ehkäisemiseen
- Tutkii millä toimilla tuulivoima-alan ja porotalouden välistä **luottamusta ja tiedonvaihtoa voidaan parantaa** ja mitkä ovat tuulivoimarakentamisen yhteiskunnallisen kestävyys ehdot.
- Hankkeen tavoitteena on myös määritellä **parhaita käytäntöjä** tuulivoima-alalle poronhoitoalueella.
- **Luken** ja **Syken yhteishanke**, päärahoitus Lapin ELY-keskus.
- Kolme tuuli- ja aurinkovoimaan liittyvää **tapaustutkimusta** Oijärven, Timisjärven ja Tolvan paliskunnissa.

Yhteensovittamista edistää ja konflikteja ehkäisee

- **Varhainen yhteydenotto ja kommunikaatio** yhtiön ja paliskunnan välillä.
- **Spatiaaliset ja fyysiset tekijät.** Jos **myllyjen määrä ja sijoittelu** on vaikea paliskunnan porotöiden kannalta, hyväkään kommunikaatio ei välttämättä auta.
- **Kulttuurisensitiivisyys.** Osapuolten toimintatavat ja kulttuuri eivät aina kohtaa. Poronhoito, käytänteet ja tapakulttuuri saattavat olla hanketoimijalle vieraita. On tärkeää, että yhtiöt aidosti jalkautuvat ja kohtaavat poroelinkeinon ja poronhoitajat.
- Hyvä **henkilökemia.** Toimivat suunnittelujärjestelmät ovat tärkeitä, mutta viime kädessä ihmisten välinen vuorovaikutus on ratkaisevaa.
- **Tiedon jakaminen.** Toisinaan osapuolet kokevat, että tietoa pantataan eikä yhteydenottoihin reagoida tarkoituksellisesti → poteroituminen.
- **Vaikutusten ja kompensatioiden** parhaaseen **tietoon pohjautuva** arviointi.

Kysely tuulivoimayhtiöille poronhoitoalueella

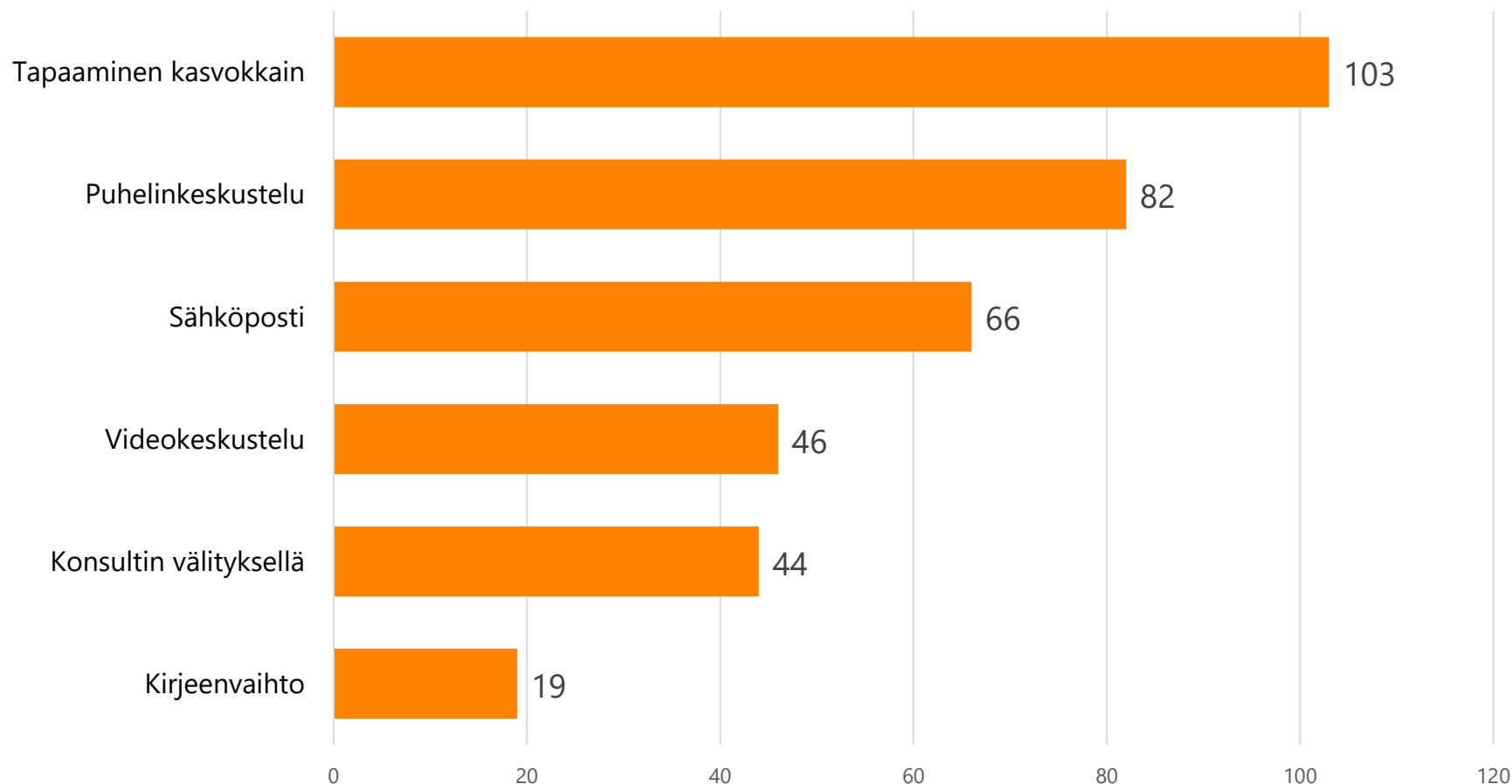
- Kysely tehtiin 26 yhtiölle. Samalta yhtiöltä on voinut tulla useampi vastaus.
- Vastaajien määrä 18.
- Suomen tuulivoimayhdistykseltä saatujen tietojen mukaan 62 hanketta poronhoitoalueella (Tammikuu 2024). Samalla yhtiöllä voi olla useampi hanke.

Merkitkää paremmuusjärjestykseen mikä teistä on osoittautunut parhaaksi tavaksi kommunikoida paliskunnan ja poronhoitajien kanssa.

Vastaajien määrä: 18

Paras tapa kommunikoida paliskunnan ja poronhoitajien kanssa, yhteenlasketut pisteet

Tehtävänanto: merkitse kuusi tapaa paremmuusjärjestykseen.

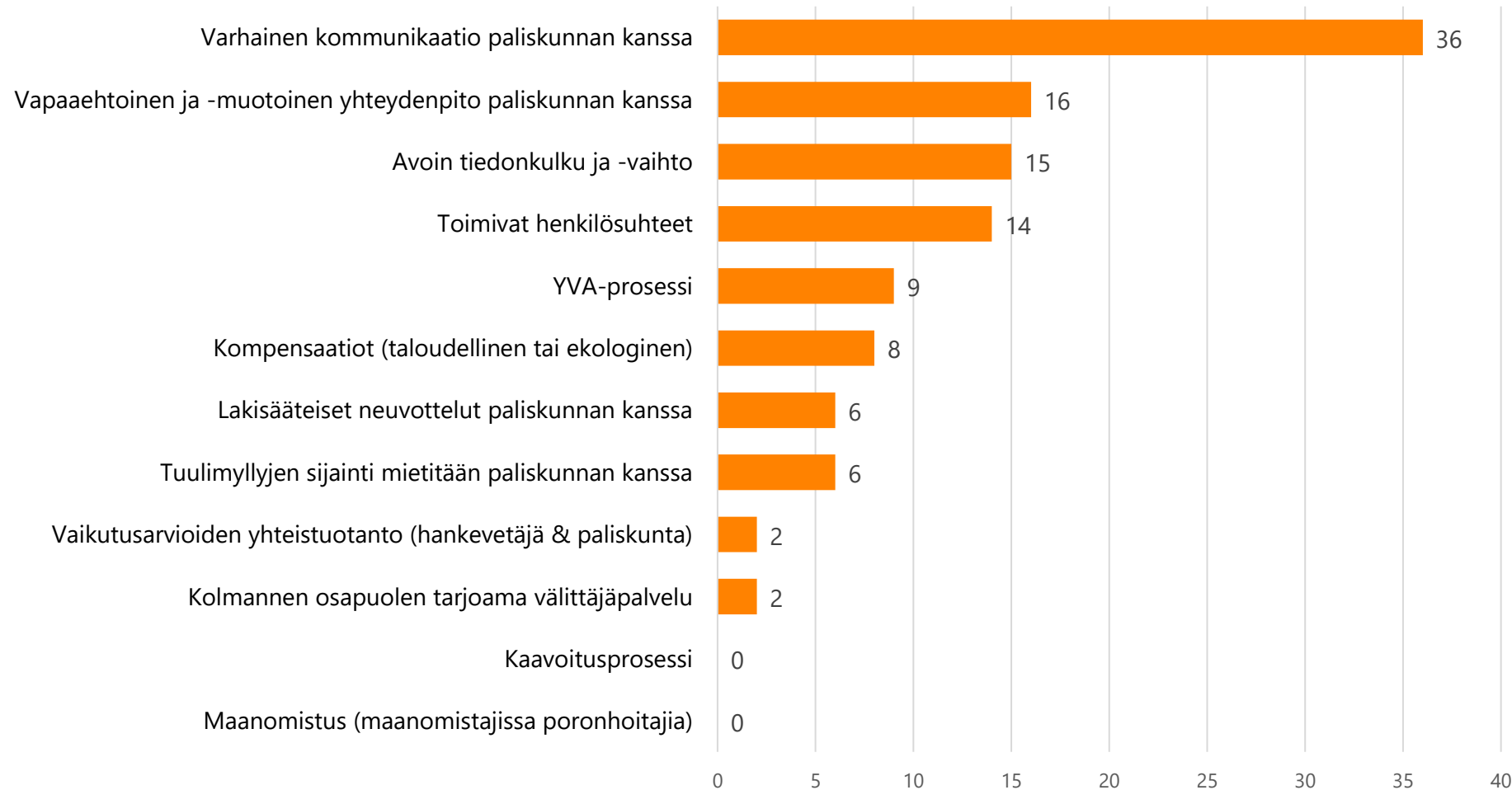
Pisteytys:

1. sijasta tapa sai 6 pistettä
2. sijasta 5 pistettä
3. sijasta 4 pistettä jne.

Valitkaa vaihtoehtoista kolme tärkeintä tekijää, jotka mahdollistavat tuulivoimatuotannon ja poronhoidon intressien ja tarpeiden yhteensovittamisen ilman konflikteja.

Vastaajien määrä: 18

Mikä mahdollistaa parhaiten tuulivoimatuotannon ja poronhoidon intressien ja tarpeiden yhteensovittamisen ilman konflikteja?

Pisteytys:

1. sijasta tapa sai 3 pistettä
2. sijasta 2 pistettä
3. sijasta 1 pistettä

Yhteisvaikutusten arviointi ja hallinta tärkeää

- On mahdollista, että tuulipuistoilla on **paliskuntarajat ylittäviä vaikutuksia** poronhoitoon.
- Paliskunnassa saattaa olla toiminnassa ja suunnitteilla **useita tuuli- ja aurinkovoimahankkeita**. Paliskunta joutuu arvioimaan usein puutteellisin resurssein yhteisvaikutuksia, mutta hanketoimijat ja viranomaiset keskittyvät yksittäisen hankkeen vaikutusten arviointiin → **kokonaiskuvan ja -hallinnan puute**.
- Paliskunnalla hankala tilanne, joutuu kohtaamaan kokonaisvaikutukset, mutta **neuvottelut, sopimiset ja kompensatiot käydään yksittäisten yhtiöiden kanssa**.

Strategisuutta, laatua ja ajantasaisuutta suunnitteluun

- Suunnittelu on nyt **hankelähtöistä** eikä usein katso kokonaisuutta. Tästä seuraa ennustettavuuden puute ja osaoptimointiratkaisuja
- Lähtökohtana pitäisi olla **yhteinen, ajantasainen, maakunnallinen näkemys** tuulivoimaan **soveltuvista ja ei-soveltuvista alueista**
- **Vaikutusten arvioinnin menetelmät ja toteutus** ovat vaihtelevia ja osin puutteellisiin tietoaaineistoihin perustuvia
- **Prosessit** näyttäytyvät **sekavina**, sillä palautteen antamisen paikkoja on useita.
- Paliskunnan **resurssit** osallistua useisiin hankkeisiin?
- Kuntien **tuulivoimaosaamista vahvistettava.**

Kiitos mielenkiinnosta.

Kuva: Mauri Kuru

luke.fi